N°. 57.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 15 JULIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Gemeente BREDA, ontvangen hebbende eene missive van den Heer 1e Kapitein, eerstaanwezend Ingenieur binnen deze vesting, van den 10. Julij 1852, N°. 17, houdende, dat de vergunning tot het storten van puin ter daartoe aangewezene plaatse buiten de Waterpoort, voorloopig wordt opgeheven.

Brengen bij deze, tot voorkoming van ongelegenheden, ter kennisse van allen en een iegelijk, dat tot nader order, het storten van puin, aarde, vuilnis, enz., ter voorschrevene plaatse, wordt verboden.

BREDA, den 12. Julij 1852.

STORM, vt.
De Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den Julij.

Het officiele dagblad behelsde gisteren besluiten, waarbij bepaald werd, dat de verkiezingen tot vernieuwing der stedelijke raden van den 24. Julij tot den 26. September en die voor de algemeene raden en arrondissementsraden den 31. Julij en den 1. Augustus zouden plaats grijpen. Onmiddelijk zal tot de benoeming der maires en adjuncten worden overgegaan.

— Het officieel dagblad behelst thans de wet betrekkelijk het verblijf in het Seine-departement en te Lyon met hare omstreken. Volgens deze wet kan het verblijf op die beide punten gedurende twee jaren ontzegd worden aan al wie geen middel van bestaan heeft, of die tot gevangenis wegens oproer en oproer veroordeeld is.

— In den laatsten tijd is gewaagd van talrijke petitiën om invoering van den keizerlijken regeringsvorm, die uit de zuidelijke departementen zouden ingekomen zijn. Men leest thans in een van goederhand afkomstig particulier berigt uit Parijs, dat het aantal dier petitiën hoogstens twee honderd bedraagt, met omstreeks twaalf duizend naamteekeningen; dat overigens nergens onder de bevolking openlijk blijken van verlangen naar het keizerschap worden opgemerkt, en dat het gouvernement niets doet om zoodanige blijken uit te lokken.

— De bladen dezer hoofdstad berigten dat uit de Parijsche vondelingsgestichten honderd kinderen van tien- tot dertienjarigen ouderdom, naar Algerie zullen vertrekken, om aldaar in eene landbouw-kolonie, waar een geestelijke, pater *Brumeaud*; reeds meer dan vijfhonderd kinderen heeft vereenigd, tot het landbedrijf te worden opgeleid.

— De Fransche regering had een prijs van fr. 10,000 uitgeloofd aan dengene die genees- of voorbehoedmiddelen tegen de besmettende longziekte van het rundvee zoude uitvinden. De termijn binnen welken de mededingers naar dien prijs zich konden aanmelden, is, volgens een berigt in den Franschen *Moniteur*, door den minister van binnenlandsche zaken met een jaar, tot 31 Maart 1853, verlengd. De heer *Yvart*, inspecteur der lands-veeartsenijscholen en der lands-veefokkerijen in Frankrijk, is naar Belgie gezonden, om onderzoek te doen omtrent het door den heer *Willems* uitgevonden voorbehoedmiddel tegen de longziekte.

— Het Spaansche regeringsblad van den 6den dezer behelst een koninklijk besluit van 4 dezer, waarin definitive concessie verleend wordt voor het aanleggen en exploiteren der spoorweglinie van Madrid naar Irun op de Fransche grenzen. Aan de ondernemers wordt, overeenkomstig de wet van 20 Februarij 1850, benevens andere begunstigingen, van staatswege zes per cent voor rente en een per cent voor aflossing gewaarborgd.

— Den 5den dezer is door den Groot-hertog van Toskane eene nieuwe wet op het onderwijs uitgevaardigd. Daarin staat het zedelijk en godsdienstig onderrigt, onder toezigt der geestelijkheid, op den voorgrond: de benoeming der onderwijzers, de keuze van leerboeken enz. wordt aan het staatsbestuur voorbehouden. In de lagere scholen zal het onderwijs om niet gegeven worden.

— De Hertog van Parma heeft dezer dagen een besluit uitgevaardigd, waarbij eene commissie voor de censuur der drukpers wordt ingesteld; het lidmaatschap daarvan wordt tot een eerepost verklaard; de bestuurder der hertogelijke boekerij is haar voorzitter, en hij voert met de buiten de hoofdplaats woonachtige leden der commissie briefwisseling door tusschenkomst van den inspecteur der gendarmerie.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 72,25; 4 pCt. 91,30; 4½ pCt. 103; Rom. L. 95.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den Julij.

De Koning van Pruissen is den 10den met den Keizer van Rusland, dien hij tot Stettin te gemoet was gereisd, te Berlijn aangekomen.

— Het is thans definitief bepaald, dat Frankfort als zetel van het centraal bondsbewind een vast bondsgarnizoen hebben zal. Dezer dagen zal zich eene commissie tot het ontwerpen van de noodige maatregelen constitueren.

— Eene telegrafische dépêche uit Weenen, d. d. 10 Julij, meldt, dat de Keizer van Oostenrijk den vorigen nacht uit Hongarije in zijne hoofdstad was teruggekeerd om een bezoek te brengen aan H. M. de Koningin van Saksen, die zich aldaar bevindt. De Keizer zou dienzelfden avond naar Ofen vertrekken, waar hij bij de onthulling van het monument, opgerigt ter gedachtenis van den generaal *Hentzi*, die bij de verdediging dezer plaats sneuvelde, zou tegenwoordig zijn.

— De gewone jaarlijksche zitting der Zwitsersche Bondsvergadering is den 5den dezer geopend. De Tweede Kamer of zoogenaamde Nationale Raad heeft de reeds veelmalen behandelde aangelegenheid van het Zwitsersche spoorwegstelsel, waarvoor niets meer ontbreekt behalve de middelen van uitvoering, op nieuw in behandeling genomen, en zich met 69 tegen 22 stemmen vereenigd met het beginsel hetwelk in het eerste artikel van het wets-ontwerp aldus uitgedrukt is: » Het aanleggen en het exploiteren van spoorwegen op eedgenootschappelijk grondgebied zijn en blijven kantons-aangelegenheden, en zullen door de kantons aan particuliere ondernemers kunnen worden opgedragen." Zoowel de voorstanders van de zelfstandigheid der kantons als degenen die van spoorweg-ondernemingen in Zwitserland geen heil verwachten, verheugen zich over dat besluit.

ENGELAND.

LONDEN, den 10den Julij.

Volgens opgaven van de liberale zijde, waren heden te Londen 296 verkiezingen bekend, die 216 liberale en 80 ministeriele leden opgeleverd hadden. Eene opgave van de andere zijde telt 118 ministerielen en 185 van de oppositie. Zeker is het dat het ministerie op eenige plaatsen verloren, doch op andere meer gewonnen heeft; of echter de aanwinst groot genoeg zal zijn om de ministeriele minderheid tot meerderheid te maken, is tot dusverre twijfelachtig, en dat dit op het stuk der handelsvrijheid niet het geval zijn zal, wordt vrij algemeen als zeker beschouwd. Onderscheiden volgelingen van wijlen sir *Robert Peel*, hoezeer uitstekend door kennis en karakter, zijn niet herkozen: *Peel*, zegt de *Times*, heeft geene partij die op het volk werken kan, maar alleen een stelsel nagelaten; en terwijl de naam van *Peel* nog door het volk in elke hut gezegend wordt, zijn de Peeliten te zeer aan afgetrokken en schoolsche redeneringen gewend, te zeer van elk uiterste afkeerig om populair te zijn.

Te Wigan in Engeland en te Dublin hebben de verkiezingen tot eenige wanordelijkheden aanleiding gegeven: van andere rustverstoringen verneemt men nog niet.

De hoogeschool van Oxford had in het ontbonden parlement twee vertegenwoordigers van verschillende denkwijze, den heer *Inglis*, een vurig en onverzettelijk kampvechter van de Anglikaansche kerk; en den heer *Gladstone*, een geleerd en diepdenkend staatsman uit de school van wijlen Sir *Robert Peel*, maar die de Roomschgezinde rigting in de Anglikaansche kerk voorstaat. Van de zijde der driftige Protestanten is alle moeite gedaan om de herkiezing van den laatste te beletten; doch de stemopneming heeft reeds de zekerheid opgeleverd dat de stemgeregtigde leden der hoogeschool hunne beide onderling niet overeenstemmende vertegenwoordigers willen behouden; trouwens, herkiezing was door veeljarig gebruik schier regel bij de hoogeschool geworden.

Aan het eind van deze week, de eerste week der algemeene verkiezingen, was het nieuwe parlement voor omstreeks de helft zamengesteld. Een voltallig parlement bestaat, gelijk men weet, uit 658 leden; maar daar de stadjes St. Albans en Sudbury wegens veilheid der kiezers van het regt op eigen vertegenwoordiging vervallen verklaard zijn en over de daardoor beschikbaar geworden vier plaatsen in het parlement nog niet beschikt is, moeten er 654 leden worden verkozen.

— Bij een besluit der Koningin is het voor de burgermilitie aan te werven aantal manschappen (gezamenlijk 50,000 man in 1852) over de onderscheiden graafschappen van Engeland en Wales omgeslagen. Dit is de eerste stap tot uitvoering der nieuwe wet op de burgermilitie.

— In den loop dezer week hebben op verschillende plaatsen van Schotland en Engeland vreeselijke onweders gewoed. Te Edinburg herinnert zich niemand zich een zoo hevig onweder, van alles overstroomende plasregens

vergeleid, bijgewoond te hebben als Woensdag nacht over alle stad losbarstte. Twee grasmaaijers werden doodelijk door den bliksem getroffen. Te Stroud was het onweder van ongemeen langen duur. Bij Newcastle op de Tyn zijn vier menschen omgekomen.

— De stoomboot *Baltic*, die New-York den 26 Junij verliet, heeft behalve 107 passagiers en ruim een half millioen dollars in specie, Noord-Amerikaansche berigten tot [illegible] herwaarts overgebragt. De secretaris *De Webster* was voornemens geweest zijn ambt neder te leggen en de tot zijn departement behoorende zaken ten spoedigste af te doen, in het vooruitzigt dat hem het gezantschap naar Engeland zou worden opgedragen, maar zijne vrienden hebben hem overgehaald te wachten tot dat de tijd van het presidentschap van den heer *Fillmore* verstreken zal zijn. — Het bevestigt zich niet dat de stad San Juan als onafhankelijke Staat erkend is. Een schandelijk bedrog had de inwoners dier plaats in dezen weg gebragt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 13den Julij.

In het regeringsblad van Zondag leest men het volgende:

» Wij vernemen dat de ministers gisteren aan den Koning hun ontslag hebben toegezonden."

De *Indépendance Belge*, het orgaan van het bewind, berigt in zijn nommer van gisteren het volgende: « Men verzekert dat, ten gevolge van het besluit der ministers om hun ontslag te vragen, aan de Belgische gevolmagtigden te Parijs last gezonden is, om de onderhandelingen over de vernieuwing van het handelsverdrag van 13 December 1845 te schorsen, en eene kortstondige verlenging van die welhaast afloopende overeenkomst te vragen."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den Julij.

In de zitting der Provinciale Staten van ll. Vrijdag werd, na het lezen en arresteren der notulen, kennis gegeven van eenige ingekomen adressen, waarop namens de 2e afdeeling door den heer *van Baar* rapport uitgebragt werd, op een verslag van den hoofd-ingenieur, over eene regeling der algemeene voorwaarden van de verpachting der tollen op de provinciale wegen. Aangezien dit onderwerp bij de hooge regering in overleg is, concludeert de afdeeling tot de aanhouding van dit rapport, waarmede de vergadering zich vereenigt.

Namens dezelfde commissie, wordt door den heer *van Stekelenborg* rapport uitgebragt, over het door gedeputeerde staten, met behulp eener speciale commissie, ontworpen provinciaal reglement, op de uitoefening der jagt en visscherij. De 2e afdeeling vereenigt zich met dat reglement, behoudens eene zeer geringe bijvoeging in art. 1. Bij de beraadslaging daarover, zijn nog een paar amendementen voorgesteld, waarmede de vergadering zich echter niet heeft vereenigd, en is ten slotte het ontworpen reglement goedgekeurd, en zijn gedeputeerde staten gemagtigd daarop 's Konings goedkeuring te vragen.

In de zitting van ll. Zaturdag zijn rapporten uitgebragt, over het ontwerp-adres aan Z. M. den Koning, tot magtiging van het heffen van provinciale opcenten op de grond- en personele belasting, alsmede over de onderscheidene subsidiën, uit de provinciale fondsen te verleenen aan inrigtingen van openbaar nut, als: het fonds voor behoeftige kraamvrouwen, de teekenscholen van Breda en Eindhoven, het provinciaal genootschap, de koninklijke school te 's Hertogenbosch, de kerkelijke gemeente van St. Willebrord, aan welke allen de afdeeling voorstelt, dezelfde subsidie toe te kennen als in het afgeloopen jaar; met welke rapporten de vergadering zich heeft vereenigd, even als met dat, waarbij tot den aankoop wordt besloten van grond, ter verbreeding van den weg van Vegchel naar Erp.

Uit de verschillende afdeelingen zal een lid worden benoemd, om de commissie daar te stellen, tot het ontwerpen van een adres aan Z. M. den Koning, om magtiging te erlangen, ten einde met de staten van Gelderland te onderhandelen over een door den Alemschem en Drielschen uiterwaard geuit verzoek.

Tot suppletoir lid van gedeputeerde staten, om, ingeval van staking van stemmen ter beslissing opgeroepen te worden, is op nieuw benoemd de heer mr. *N. F. Sassen*, met 41 van de 52 uitgebragte stemmen.

Daarna is de vergadering tot Maandag gescheiden.

De *Staats-Courant* van gisteren behelst het volgend berigt:

Den 9den Julij jl. is door de Gevolmagtigden der Nederlandsche en Belgische Regeringen te Brussel eene overeenkomst geteekend betreffende de verbinding van beide Rijken door spoorwegen. Tevens zijn de voorwaarden geregeld eener aan *L. Gihoul*, grondeigenaar te Brussel, te verleenen concessie tot het aanleggen van een spoorweg van Antwerpen langs Rozendaal tot aan het Hollandsch Diep bij de Roode Vaart, met een zijtak van Rozendaal naar Breda, en eene stoombootdienst van het Hollandsch Diep naar Rotterdam."

— Bij besluit van den 10den Julij jl. nº. 57, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1º. aan te nemen, met den 15. dezer, het laatstelijk bij adres van den 1den Mei jl. aangeboden verzoek om ontslag als Minister van Oorlog, van den generaal-majoor jhr. *J. F. van Spengler*, met dankbetuiging voor de gewigtige in die betrekking bewezen diensten;

2º. met ingang van datzelfde tijdstip tot Minister van Oorlog te benoemen, den generaal-majoor bij den staf van het leger, baron *Forstner van Dambenoy*, thans chef van het topographisch bureau bij het Departement van Oorlog.

— Bij besluit van den 10den Julij jl., nº. 58, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1º. aan te nemen, met den 15den dezer, het bij adres van 15 Mei jl. aangeboden verzoek om ontslag van jhr. mr. *J. Th. H. Nedermeijer* ridder *van Rosenthal*, als Minister van Justitie tevens belast met het bestuur van het Departement voor de Zaken van de Hervormde en andere Eerediensten, met dankbetuiging voor de gewigtige in die betrekking bewezen diensten;

2º. met ingang van datzelfde tijdstip tot Minister van Justitie te benoemen mr. *M. P. H. Strens*, thans procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Noordbrabant.

— Bij besluit van den 10den Julij jl., nº. 59, heeft Zijne Majesteit goedgevonden te bepalen, dat het bestuur van het Departement voor de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten, met ingang van den 15den dezer maand, voorloopig zal zijn opgedragen aan den Minister van Finantien mr. *P. P. van Bosse*.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 9den dezer, nº. 73, goedgevonden, te benoemen: bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs: tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) den 1sten luitenant *E. A. Del Campo* genaamd *Camp*, en tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang) den 2den luitenant *P. Stolk*, beiden van het korps.

— Het heeft Z. M. behaagd, bij besluit van 16 Junij ll., tot ridder der orde van de Eikenkroon te benoemen den kapitein *A. Wedemeijer*, van het 7de regiment infanterie, terwijl Z. Exc. de Minister van Oorlog gemagtigd is aan genoemden kapitein tevens Z. Ms. bijzondere tevredenheid te betuigen over de wijze waarop bij in 1850, bij de plaats gehad hebbende ongeregeldheden in de Willemstad, orde en gezag heeft gehandhaafd.

— Z. K. H. de Prins van Oranje heeft ll. Donderdag morgen ten vijf ure met het Koninklijk stoomjagt de stad Middelburg verlaten en is twee uren later te Breskens aangekomen; na aldaar de forten Frederik Hendrik en Willem de Eerste bezocht te hebben, heeft de jeugdige Vorst een toertje gedaan door het vierde district van Zeeland. Ten twee ure bragt Z. K. H. een onverwacht bezoek aan de stad Sluis, van waar hij, door den heer burgemeester *Ph. F. Hennequin* begeleid, na de verlaten vestingwerken, het stadhuis enz. te hebben bezigtigd, naar den Kapitalen Dam is vertrokken. Later op den dag te Breskens teruggekeerd, zette de Prins met het stoomjagt de reis naar het vijfde district der provincie voort en arriveerde des avonds ten acht ure te Neuzen.

Vrijdag is de Prins met het Koninklijke stoomjagt nog te Bath aangekomen, heeft zich Zaturdag naar Goes begeven en van daar naar het nabijgelegen Wilhelmina-dorp.

— Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden zal zich eerstdaags naar Luxemburg begeven, om aldaar eenigen tijd te verblijven.

— De Prins-Voorz. der Fransche Republiek heeft bij gelegenheid der arbitrage, door de Franschen en Spaansche regeringen aan het Nederlansche gouvernement opgedragen, den heer *van Sonsbeeck*, Minister van Buitenlandsche Zaken, tot grootkruis der orde van het legioen van eer, en den heer *Nedermeyer*, ridder *van Rosenthal*, Minister van Justitie, die tijdens de beraadslagingen over dat onderwerp het voorzitterschap van den Ministerraad bekleedde, tot groot-officier derzelfde orde benoemd.

— Krachtens het Koninklijk besluit van 23 Junij jl. is door den Minister van Finantien den 3den dezer vastgesteld de 218de loterij. Zij zal bestaan uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premien. De collecte zal geopend worden op Maandag den 2 Augustus en gesloten op Zaturdag den 14den dier maand. De trekking van de eerste klasse zal aanvangen den 30sten Augustus. De laatste 100 nommers zullen worden getrokken op Vrijdag den 19den November 1852.

— Men leest in de *Haarlemsche Courant*: « Lieden, die dezer dagen den ringdijk romdom het Haarlemmermeer hebben bewandeld, van de *Leeghwater* naar de *Lijnden* en Halfweg, en van daar, langs de *Cruquius*, terug naar het eerstgenoemde pompwerktuig, hebben binnen deze uitgestrekte vlakte geen water meer kunnen bespeuren. Den 10 Julij hebben eenige personen den drooggemaakten grond binnen den polder bezocht. Zij zijn daartoe de gegraven wordende vaart, van de *Lynden* naar de hoofdvaart, die den polder in de lengte doorsnijdt, tot op een afstand van 1½ uur gevolgd, en hebben zich van daar naar Aalsmeer begeven, zonder eenig water te kunnen ontdekken. Alleen aan de zijde van Aalsmeer heeft de nog diepe modder eenige moeijelijkheden gebaard. Over het geheel zijn, zoo men verzekert, de gronden midden in het Meer vaster bevonden dan aan de kanten. Men meent het er thans voor te mogen houden, dat de onderneming, wat betreft het opvoeren van het water uit den droog te maken polder, zoo goed als volbragt is; en dat het alleen nog aankomt op de verkaveling, welker voltooijing veelal zal afhangen van het aantal der arbeiders, die daartoe zullen kunnen worden te werk gesteld.»

— Op den 8sten dezer maand is te 's Hertogenbosch, onder voorzitting van den Edel Groot Achtbaren heer Mr. *J. B. H. van de Mortel*, de eerste vergadering gehouden, van het voorloopig Hoofdbestuur der *Noord-Brabantsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid*, opgerigt den 21 Junij jl.

Uit alle oorden der provincie, waren leden ter vergadering tegenwoordig en omtrent alle behandelde punten heerschte de meest gewenschte eenstemmigheid.

Bij de opening der vergadering, heeft de voorzitter in sierlijke bewoordingen doen uitkomen, hoe bij de noodzakelijke toepassing der wetenschappen op alle takken van nijverheid, in den laatsten tijd velerlei vereenigingen, onnoemlijk hebben bijgedragen tot verspreiding van nuttige denkbeelden, ter opsporing en dienstbaarmaking van bronnen tot uitbreiding van de algemeene welvaart, hoe in ons land de nuttige strekking van dergelijke vereenigingen alom dankbaar is erkend en meer bijzonder hare rigting naar den landbouw heeft genomen, hoe daaruit schier in ieder gewest van dit rijk, provinciale maatschappijen zijn ontsproten, die beschermd, aangemoedigd en ondersteund door den Koning, het weldadige hunner bestemming hebben doen ondervinden en het gemis van zoodanige maatschappij in deze provincie hebben doen gevoelen en, hoe bij eene algemeene belangstelling en deelneming, dergelijke maatschappij, den landbouw en de algemeene welvaart der ingezetenen bevorderlijk kan worden.

De vergadering is vervolgens overgegaan, tot de benoeming van eenen voorzitter, eenen secretaris en eenen penningmeester, die het dagelijksch bestuur der maatschappij moeten uitmaken, waartoe bij overgroote meerderheid van stemmen, zijn gekozen, als:

Tot voorzitter de heer Mr. *J. B. H. van de Mortel*, Raadsheer bij het Provinciaal geregtshof van Noordbrabant te 's Hertogenbosch.

Tot secretaris, de heer *F. J. M. Rits*, notaris te 's Hertogenbosch, en

Tot penningmeester, de heer Mr. *C. J. A. van Ryckevorsel*, lid der provinciale Staten van Noordbrabant, te 's Hertogenbosch.

In deze vergadering is besloten:

1°. Bij adres aan den Koning te verzoeken, dat Z. M. het beschermheerschap op zich neme.

2°. Bij adressen aan Hunne Excellentien de Minister van Binnenlandsche Zaken en de Staatsraad Commissaris des Konings van Noordbrabant te verzoeken, dat de Maatschappij door Hunne Exc. worde erkend, ondersteund en bevorderd.

3°. Bij adres aan heeren Provinciale Staten van Noordbrabant, te verzoeken, medewerking tot instandhouding en uitbreiding der Maatschappij met eene subsidie uit de Provinciale fondsen; en

4°. Bij verschillende autoriteiten, groote grondeigenaren en andere invloedrijke personen der provincie, pogingen aan te wenden, tot uitbreiding der Maatschappij, door het oprigten van afdeelingen als anderzins.

— Z. Exc. de Minister van oorlog heeft, bij afwijzende dispositie van den 25sten Junij, n°. 52 B, beschikt op het door den Koning tot dat einde aan het ministerie van oorlog gezonden adres van den heer Mr. *J. J. L. van der Brugghen* en vele andere ingezetenen van Nijmegen, daarbij verzoekende, dat de vesting Nijmegen verlaten en de vestinggronden aan de gemeente in eigendom mogen gegeven worden. Zijne Excellentie heeft ter kennis van de adressanten gebragt, dat, de vesting Nijmegen voor de verdediging van het Rijk noodig zijnde, aan hun verlangen niet kon worden voldaan.

— Blijkens eene in de Zeeuwsche dagbladen voorkomende advertentie, worden aan de geconcessioneerde werken op Zuidbeveland spoedig ruim 3000 bekwame aardwerkers (Nederlandsche arbeiders) gevraagd.

— Uit onderscheidene plaatsen der provincie Drenthe berigt men, dat Donderdag ochtend, 8 en 9 ure, bij eene heldere luchtgesteldheid, een zonderling dof geluid is opgemerkt, komende uit het noordwesten. Vele arbeiders, op het land werkzaam, werden eensklaps door schrik bevangen, terwijl men dit zelfde ook bij de dieren opmerkte, omdat zij, even als bij een onweder, angstig rondliepen. Bij eenigen is het vermoeden ontstaan, dat ergens een kruidmagazijn zou gesprongen zijn, terwijl anderen het voor eene aardbeving hielden.

Voorts leest men aangaande dit verschijnsel in de *Groninger Courant* het volgende:

«In den voormiddag van den 8sten dezer, des morgens ongeveer te 9 uur, werd op zeer vele plaatsen in de meestverwijderde oorden onzer provincie, en, naar men ons verzekert, ook in de naburige provinciën Friesland, Drenthe en Overijssel, alsmede in Oostfriesland, bij een' volkomen helderen hemel, een hevig geraas gehoord, vrij wel overeenkomende met het geluid van een' wagen, over eene brug rijdende, of ook met het regelmatig ratelen van een' eenigzins verwijderden donder. Volgens de meesten werd er eerst een hevige knal gehoord, als had er eene geweldige uitbarsting plaats, waarna er een vrij langdurig afnemend rommelen gehoord werd, dat na eenige oogenblikken weder op gelijke wijze zich met nieuwe kracht herhaalde. Sommigen beweren drie knallen als kanonschoten gehoord te hebben, waarop het meer regelmatig geraas volgde. Over den duur zijn de berigten verschillend, dat niet te verwonderen is, daar men zich zoo ligt in het bepalen van den tijdsuur van eenig verschijnsel kan bedriegen. 't Schijnt, dat men er een paar minuten voor moet rekenen. Over de sterkte van het geluid zijn de berigten, zelfs van ver van elkander liggende plaatsen, niet zeer uiteenloopend. Aangaande de rigting, waarin het geluid werd gehoord, loopen de berigten meer uit elkander. Velen meenden, dat het geluid uit het Zuiden kwam, of wel uit het Z.W. en door het Zuiden tot het O. ging. In Friesland meent men vrij duidelijk het geluid in eene Z.O. rigting gehoord te hebben. In het Oostelijk gedeelte der provincie Groningen geeft men eene Z.W. rigting op. Wij vernamen een en ander van personen, die op verschillende plaatsen, en daaronder van de oostelijke en westelijke grenzen van onze provincie, alsmede op verschillende plaatsen in Drenthe het geluid hadden waargenomen. Na de gegevene mededeelingen, hielden wij reeds dadelijk het verschijnsel voor het uitwerksel van een' in de hoogste gewesten van onzen dampkring ontploffenden vuurbol, en werden daarin bevestigd, door de verzekering van een paar waarnemers, die verklaarden, eene vurige lichtstreep aan den hemel gezien te hebben, terwijl een ander meende, eene vuurmassa van den hemel te hebben zien nedervallen. Wij twijfelen niet, of de ontploffing van een' zoodanigen vuurbol moet als de oorzaak van het voor velen zoo raadselachtige verschijnsel worden aangemerkt. Waarschijnlijk heeft er ergens een meteoorsteenval bij plaats gevonden en zullen de berigten daarvan de zaak nader bevestigen. Ligtelijk echter heeft deze steenval in eene min bewoonde streek plaats gehad en wordt er daardoor niets verder van vernomen. Indien het verschijnsel bij den donkeren avond had plaats gevonden, zoude zonder twijfel het licht de opmerkzaamheid der waarnemers meer op de oorzaak van het verschijnsel hebben geleid, daar nu het heldere zonlicht, bij den wolkeloozen hemel, den bol zelven en den achterlatenden vuurstraal aan het oog van de meeste der verraste waarnemers misschien heeft onttrokken. Schier ieder jaar hebben er, nu eens hier dan daar, soortgelijke verschijnsels plaats, en menigvuldige voorbeelden zouden wij uit natuurkundige werken en tijdschriften kunnen aanhalen, hoe bij een soortgelijk geluid, dat nu eens met het gebulder van 't geschut, dan met een aanhoudend geweervuur of ook met het geraas van een over een straatweg rijdenden wagen werd vergeleken, een of ook wel eene menigte van zoogenaamde meteoorsteenen zijn nedergevallen. Bij nacht zag men meestal een' vurigen bol, waaruit deze steenval plaats had; bij dag werd deze soms niet, soms ook als een meer of min donker wolkje waargenomen.

«Zonder stellig te willen beslissen of bovengenoemd verschijnsel werkelijk, zoo als meestal het geval is, van een' meteoorsteenval is vergezeld geweest, dan of de bij het chemisch proces, dat tot de explosie aanleiding heeft gegeven, ontstane stoffen in den dampkring zijn verdwenen, zonder de oppervlakte der aarde te bereiken, zoo houden wij het toch voor zoo goed als zeker, dat alleen een soortgelijk meteoor als de oorzaak van het zonderbare geluid moet worden aangenomen."

— In den nacht van gisteren is te Utrecht brand ontstaan in de woning van den cigaren-kistemaker *V. Dorssen*, op den Catharyne-Singel, welke zoodanig toenam, dat dit huis even als een daarnevens gelegen, door de wed. *Visser* bewoond, een prooi der vlammen geworden is.

— Sedert den 22 Maart van dit jaar, zijn ongeveer 700 stuks hoornvee te Hasselt, naar de wijze van den heer *L. Willems*, ingeënt en van al die beesten is geen enkel door de longziekte aangetast geworden, althans na den veertienden dag op de inenting volgende; sedert drie weken telt Hasselt, dat nog nooit vrij van de plaag was, geen enkel geval van longziekte.

VERSLAG

DER

MAATSCHAPPIJ TOT LENIGING EN OPBEURING DER BEHOEFTIGEN

DOOR HET

VERSCHAFFEN VAN WERK,

gevestigd te BREDA, *onder de hooge bescherming*

VAN

HARE MAJESTEIT MEVROUWE DE KONINGIN-MOEDER

DER

NEDERLANDEN.

Het Bestuur van bovengemelde Weldadige Inrigting, voldoende aan het voorgeschrevene bij art. 9 der statuten, heeft de eer bij dezen aan de hooge begunstigers en verdere geëerde Inschrijvers in het fonds derzelve, aan te bieden het gewone beknopte jaarlijksche Verslag nopens den staat dier Instelling over het 11e boekjaar van het bestaan der bedoelde Maatschappij van 1851—1852, opgemaakt uit de als gewoonlijk door den Secretaris-Penningmeester, bevorens gedane rekening en verantwoording, nadat deze door Heeren Leden van Bestuur in derzelver Vergadering van 25 dezer waren gekeurd geworden, als:

ONTVANG.

1851.			
27 Mei.	Zuiver saldo van vorige rekening........	*f*	3523,95½
24 October.	Gift van Hare Majesteit Mevrouwe de Koningin-Moeder, Beschermvrouwe..........	»	400.—
17 December.	Gezamenlijk bedrag der jaarlijksche inschrijvingen te dezer stede..................	»	532.—
1852.			
25 Junij.	Wegens aan het Magazijn bestelde, verkochte en geleverde goederen, van 27 Mei 1851 tot heden..............................	»	8988.97
	Totaal.........	*f*	13,444.92½

UITGAAF.

1851.					
1852.	Aan arbeidsloonen door de behoeftigen alhier verdiend......	*f*	2033.22		
	De buitengewone uitdeelingen in kaartjes voor soep, brood en turf, zoomede in geld of kleedingstukken, als premie voor hoogstbehoeftige, doch nijvere en talrijke huisgezinnen, meerendeels gevolgen van bijzondere giften tot dat doel geschonken, komen alhier voor........................Memorie.	*f*	2033.22		
	Aan verschillende alle te dezer stede ingekochte of door handelaren en fabrijkanten alhier geleverde grondstoffen ter verwerking, enz.				7719.12½
	Aan huur van lokalen, lands- en stedelijke belastingen, assurantie-premien, vuur, licht, transport- en verdere magazijnskosten.........				357.80
	Aan gemaakte goederen, grondstoffen en gereedschappen in voorraad, in het magazijn volgens daarvan opgemaakten Inventaris, contante penningen in kassa, uitstaande premien, enz. tot zuiver saldo, na afbetaling van alles..........................			»	3334.78
				Totaal...... *f*	13,444.92½

RECAPITULATIE
OP VORENSTAANDE REKENING.

Het zuiver saldo van 18⁵⁰/₅₁ bedroeg, als boven de som van.........................	*f*	3523.95½
Terwijl dat van 18⁵¹/₅₂, hiervoren gebragt, slechts beloopt die van.....................	»	3334.78
Weshalve blijkt dat het batig saldo der Maatschappij, in het afgeloopen boekjaar, is verminderd met de som van........................	*f*	189.17½

De redenen, welke tot het afnemen te dezen Jare van het Maatschappelijk kapitaal hebben geleid, schijnen eensdeels te moeten gezocht worden in de vermindering der waarde van eenige in het Magazijn aanwezige goederen en grondstoffen, doch hoofdzakelijk in de meer en meer toenemende concurrentie door de opvolgende daarstelling van dergelijke liefdadige Instellingen als de onderwerpelijke in vele andere Steden en Gemeenten van ons Koningrijk, waardoor de gelegenheid tot het plaatsen van gefabriceerde goederen jaarlijks afneemt, zonder dat het tot heden heeft mogen gelukken die door andere débouchés vervangen te zien.

Niet te min vleit het Bestuur zich steeds hierin later te zullen mogen slagen, waartoe alle pogingen worden aangewend en verheugt hetzelve er zich inmiddels in voortdurend te hebben kunnen werkzaam blijven ter gedeeltelijke voorziening in den nooddruft van zoo vele behoeftige natuurgenooten, als welke gedurende het bijna twaalfjarige bestaan der Maatschappij daarin een middel mogten vinden om aan hun levensonderhoud te gemoet te komen.

Opregten dank is alzoo het Bestuur op nieuw verschuldigd aan alle die deszelfs pogingen ten goede wel wederom zoo krachtdadig geliefden te ondersteunen en bijzonder aan Hare Majesteit Mevrouwe de Koningin-Moeder, Beschermvrouwe der Maatschappij, die steeds voortgaat met jaarlijks dezelve zoo aanzienlijk te schragen, zoomede aan alle verdere invloedrijke personen, zoo in deze Stad als daarbuiten, als welke door opdragt tot

werkzaamheden dan wel geldelijke bijdragen, tot de instandhouding der zaak zoo welwillend geliefden mede te werken.

Mogt het voornoemde Bestuur deszelfs goede bedoelingen tot leniging der armoede en opwekking tot arbeidzaamheid voortdurend evenzoo geschraagd zien, ten einde daardoor nieuwe krachten op te doen tot het torschen van deszelfs dikwerf moeijelijke taak, dan hoopt hetzelve ook onafgebroken bewijzen te mogen geven, zoo als tot heden, van immer bereid te zullen worden gevonden tot de instandhouding niet alleen, maar zelfs zoo mogelijk tot de uitbreiding eener zaak, die gedurende vele jaren reeds heilrijke vruchten heeft mogen afwerpen.

Tot dat einde neemt alzoo dat Bestuur op nieuw de vrijheid om de belangen der Maatschappij, waarmede die de behoeftigen zoo naauw verwant zijn, voortdurend aan de behartiging van alle weldenkenden aan te bevelen.

Breda, 30. Junij 1852.

Namens het Bestuur voornoemd,
C. PELS RIJCKEN, Voorzitter.
J. A. van der BURGH, Secretaris.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 12 Julij.

TARWE in een doen met weinig handel; verkocht, 129 ℔ bonte Poolsche *f* 280, 129 ℔ Velauwsche *f* 198.

ROGGE: in het begin tot vorige prijzen, daarna *f* 5 lager afgegeven; verkocht: 120, 123 ℔ Pruiss. *f* 168; 174; 121, 123 ℔ dito *f* 165, 169.

GERST in een doen: 105 ℔ N. Oldammer Winter *f* 144.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT als voren: 119 ℔ Holst. *f* 180; 118 ℔ Oostvr. *f* 160.

Nog verkocht van Rogge: 122 ℔ Pruiss. *f* 167; 117 ℔ Gedroogde *f* 152; 115 ℔ dito *f* 139, 140; 121 ℔ N. Odessa *f* 164; 119 ℔ O. dito *f* 157.

KOOLZAAD, op 9 vaten Olie te leveren; in Nov. eerstk. 58 P, vl.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $32^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $31^{3}/_{4}$; 1 Sept. eerstk. *f* $32^{1}/_{4}$ à $^{3}/_{8}$; 1 Oct. eerstk. *f* 33 à $^{1}/_{4}$; 1 Nov. eerstk. *f* 33, $^{1}/_{16}$, $^{1}/_{8}$; 1 Dec. eerstk. *f* $33^{7}/_{4}$, $^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$; 1 Mei eerstk. *f* $34^{3}/_{4}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $31^{1}/_{4}$; Vlieg. *f* $30^{1}/_{4}$.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $39^{1}/_{2}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 60 à 63. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* $8^{1}/_{2}$ à *f* $10^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 13. JULIJ 1852.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	8,80	tot *f*	9,85.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	7,00	» »	7,05.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	6,25.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,17.
Een licht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,17
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	$0,26^{1}/_{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,31.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond Boter			»	0,67.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		*f* 0,00	tot *f*	2,30.
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,10
Het 1000 Doof Hout			»	1,90.
De kar Spaanders			»	2,85
De » Struiken			»	2,80
De 100 Mutsaard			»	3,0[illegible]

TWEE HONDERD ZEVENTIENDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

9e Trekking. No. 6781, *f* 2500; No. 12488, *f* 1500; Nos. 2694, 397, ieder *f* 1000.

10e — No. 12730, *f* 2000; No. 12392, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (13 *Julij*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $63^{5}/_{8}$, 64, $63^{7}/_{8}$; 3 pCt. $75^{7}/_{8}$, 76, $75^{7}/_{8}$; 4 pCt. $95^{3}/_{4}$, $^{7}/_{8}$; O. Ind. Leen. 4 pCt. $95^{7}/_{8}$; Amort.-Sijndik. $3^{1}/_{2}$ pCt. $94^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$; Handelm. $123^{1}/_{2}$, 123; Haarlemmermeer $4^{1}/_{2}$ pCt. $107^{1}/_{2}$; Aand. Rijnspoorweg 102; Oblig. Holl. Spoorw. $4^{1}/_{2}$ pCt. $102^{1}/_{2}$; Maats. v. Weld. 4 pCt. $87^{1}/_{2}$; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. $52^{5}/_{8}$, $^{7}/_{8}$; Fr. oblig. 3 pCt. 68; Spanje onbep. st. 1 pCt. $22^{9}/_{16}$, $^{5}/_{8}$; 3 pCt. $40^{1}/_{2}$, $^{7}/_{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $45^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$; Coupons Bewijzen $2^{15}/_{16}$; Amort. Sch. $6^{1}/_{4}$; Portugezen te Londen 5 pCt. $43^{7}/_{8}$; dito 4 pCt. $40^{1}/_{4}$; Rusland 5 pCt. $108^{3}/_{4}$; dito 1828—29 $106^{5}/_{8}$; $4^{1}/_{2}$ pCt. $102^{7}/_{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $91^{7}/_{8}$; Id. bij *Stiegl.* $91^{7}/_{8}$; Id. 5de Serie $91^{5}/_{8}$; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. $71^{5}/_{8}$; Polen Certif. 4 pCt. $85^{1}/_{4}$; Oostenr. Metall. 5 pCt. $78^{7}/_{16}$, $^{3}/_{4}$; $2^{1}/_{2}$ pCt. 40, $^{1}/_{4}$; Nieuwe $2^{1}/_{2}$ pCt. $41^{3}/_{16}$; Nieuwe 5 pCt. $89^{15}/_{16}$, 90.

Advertentiën.

*** Op heden is door den ondergeteekende aan Heeren Boekdrukkers en Boekbinders verzonden, de

NOTITIE van eene welingerigte

BOEKDRUKKERIJ,

Hoofdzakelijk ingerigt tot eene BIJBELDRUKKERIJ,

bestaande in 12 ALBION BOEKDRUK-PERSEN *met* ROLTAFELS *en verder* TOEBEHOOREN, *benevens onderscheidene* LETTERSOORTEN, GARNITUUR, INTERLIGNES *en andere* DRUK-GEREEDSCHAPPEN; *alsmede van eene kompleete*

BOEKBINDERIJ

zoo als die in werkelijkheid bestaat, zamengesteld uit de uitmuntendste GEREEDSCHAPPEN, *en circa* 160 *riemen* DRUK-PAPIER, *van verschillend formaat.*

Al hetwelk zal verkocht worden op Woensdag den 28. Julij 1852 en volgende dagen, beginnende des morgens ten $9^{1}/_{2}$ ure precies, door den *Notaris* Mr. J. F. C. J. DE ROY.

Alles zal twee dagen vóór, en op den Verkoopdag kunnen bezigtigd worden bij den Eigenaar E. T. C. MERTENS *te Breda, aan de Oude Vest*, A, No. 366.

Mogten er somwijlen Heeren Boekdrukkers of Boekbinders verzuimd zijn eene Notitie te zenden, dan gelieve men die *franko* aan te vragen, en terstond zal hun die *p. post franko* worden toegezonden.

J. C. van KESTEREN.

Amsterdam, 8 Julij 1852.

*** Bij G. B. van GOOR, te *Gouda*, komt van de pers en is alom verkrijgbaar:

P. VAN DER BURG,

GRONDBEGINSELEN DER

NATUURKUNDE.

DERDE, GEHEEL OMGEWERKTE DRUK.

1e STUKJE MET 95 HOUTSNEE-FIGUREN. *f* 0,82.
2e STUKJE MET 132 HOUTSNEE-FIGUREN. » 1,20.

Mogten de beide eerste drukken van dit *oorspronkelijk, beknopt* en *zaakrijk* Werk, reeds ingang vinden op het meerendeel der goed ingerigte Scholen en Gymnasiums, en getuigde de spoedige uitputting van twee zeer aanzienlijke oplagen, voor des Schrijvers *geleidelijke voordragt, populaire stijl* en *grondige kennis;* — met vertrouwen durven wij dan ook deze **DERDE, GEHEEL OMGEWERKTE DRUK** (welke zoo spoedig doenlijk kompleet komt) aan te bevelen als een **LEER- EN LEESBOEK**, dat de Natuurkunde naar de behoefte des tijds voorstelt en het pad tot die *schoone en nuttige Wetenschap* effent en veraangenaamt.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen en wordt alom verzonden:

BEGINSELEN DER STELKUNST,

DOOR

J. C. J. KEMPEES,

Eerste Luit. der Inf. aan de Koninklijke Militaire Akademie.

Eerste Stukje. . . . . 90 Cent.

Uittreksel uit de Voorrede: «Als eerste proeve voor het Aspiranten-examen aan de K. M. Akademie, verschijnt dit eerste stukje der Stelkunst. Het behandelt alles wat tot het Aspiranten-examen gevorderd wordt. Waartoe dan nog een tweede stukje? Om onze handleiding tevens te doen strekken bij het onderwijs der Onderofficieren, die zich op het verwerven der épaulet bij de Infanterie toeleggen. Het tweede stukje zal derhalve eene aanvulling bevatten van hetgeen verder tot *hun* examen vereischt wordt; het kan tevens dienen voor die Aspiranten, welke, met een gunstigen aanleg bedeeld, meer wenschen te leeren dan tot het examen als Kadet vereischt wordt, ten einde met des te meer vrucht naar de hoogste plaatsen te kunnen dingen.»

Bij Bovengemelden zijn uitgegeven en worden met veel succes gedebiteerd:

BOSSCHA, (J.) Schets der Algemeene Geschiedenis en van die des Vaderlands, ten dienste vooral der Adspiranten tot Kadets bij de Kon. Milit. Akademie. 10de druk. *f* 2,60.

HEUSDEN, (A. A. VAN) Leerboek der Aardrijkskunde ten dienste van hen, die zich tot de lessen bij de Kon. Milit. Akademie wenschen voor te bereiden. 6de druk. *f* 1,80.

HOLLANDER, (J. J. DE) Handleiding tot de kennis der Maleische Taal. Tweede vermeerderde en verbeterde druk. *f* 1,00.

———— Handleiding tot de beoefening van het Maleisch Letterschrift; ter dienste van hen, die zich tot de lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie wenschen voor te bereiden . . . . *f* 0,30.

———— Handleiding bij de beoefening der Engelsche Taal, vooral ook ter dienste van hen, die zich tot de lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie wenschen voor te bereiden.

Eerste afdeeling: Spraakkunst . . . . *f* 0,80.
Tweede afdeeling: Leesboek . . . . [illegible]

Deze Tweede afdeeling, bevattende een gemakkelijk Leesboek, is ook afzonderlijk verkrijgbaar onder den titel: READING LESSONS FOR THE USE OF SCHOOLS; consisting of Extracts from English Prose Writers.

KUIJPER Hz., (G.) Beginselen der Nederlandsche Spraakleer voor schoolgebruik. 3de druk . . . . *f* 0,80.

WEIFFENBACH, (H.) Beginselen der Hoogduitsche Spraakkunst voor Scholen, vooral ook ter dienste van hen, die zich tot de lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie wenschen voor te bereiden . . . . *f* 0,90.

Dit werkje behandelt, met weglating van al hetgeen voor eerstbeginnenden overtollig kan geacht worden, beknopt en duidelijk de grondbeginselen der Hoogduitsche taal; terwijl achter elk behandeld rededeel een genoegzaam aantal voorbeelden ter practische beoefening der daaromtrent gegevene regels is gevoegd. Het geheel is ingerigt naar den geest, waarin het onderrigt in die taal aan de Militaire Akademie wordt gegeven.

ROORDA VAN EYSINGA, (P. P.) Beknopte Maleische Spraakkunst en Chrestomathie, met Italiaansch en Arabisch karakter, benevens een volledig hoog en laag Maleisch Woordenboek met Italiaansch karakter . . . . *f* 5,00.

———— Maleisch en Nederduitsch Woordenboek afzonderlijk . . . . *f* 1,80.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.